

NECROLOG

Academician Emil Condurachi
1912—1987

La 18 august 1987 s-a stins din viață, la datorie, academicianul Emil Condurachi, personalitate de frunte a istoriografiei și arheologiei românești.

Este o misiune foarte dificilă să evocăm în numai câteva pagini, activitatea complexă a unui om fericit dotat cu însușiri intelectuale deosebite și al cărui destin a fost marcat de numeroase și timpurii reușite și recunoașteri în domeniul vieții profesionale și publice, dar vom încerca, în cele ce urmează, să schițăm câteva dintre coordonatele

fundamentale ale portretului moral al aceluia ce-a fost numit în mod constant, de numeroșii săi studenți, „magister” și deopotrivă „pater”.

Primul și cel mai important domeniu în care academicianul Emil Condurachi a probat o vitalitate fizică și o forță intelectuală ce nu l-au părăsit până la sfârșit, a fost profesoratul; catedra a constituit de timpuriu sensul vieții sale, un act de conștiință profesională și o îndatorire morală de la care n-a abdicat niciodată.

Cultura sa enciclopedică, stilul pertinent și fraza spumoasă, făceau din cursurile sale lecții de neuitat, urmărite cu atenție și nerăbdare de un auditoriu în permanență numeros, în care își găseau loc mereu chiar și aceia care absolviseră de mult facultatea dar erau dornici să-l revadă și să-l asculte mereu, încântați.

Creator de școală, dascăl pentru ne-numărate generații de studenți, dintre care mulți i-au rămas aproape până la sfârșitul vieții, Emil Condurachi a fost unul dintre aceia care au ridicat profesoratul pe treapta supremă, la Universitatea din București.

Activitatea științifică, parte componentă de fapt a activității sale didactice, reprezintă o altă coordonată fundamentală a vieții academicianului Emil Condurachi. După studii temeinice, urmate de un doctorat strălucit dobândit în Italia, la școala întemeiată de ilustrul său profesor, Vasile Pârvan, Emil Condurachi s-a dedicat arheologiei. A început, ca simplu student, la cercetările de teren de la Histria care a rămas, evident, în inima sa, până la sfârșitul vieții. Campaniile de cercetări

desfășurate pe malul lacului Sinoe, aproape pe parcursul întregii sale vieți, în fruntea unui colectiv pentru care a arătat în permanență, generozitatea unui părinte, au avut drept rezultat o importantă producție științifică, la titlurile de început adăugându-se numeroase monografii și serii de publicații, pe domenii, finalizând o lungă listă de lucrări care au îmbogățit substanțial cunoașterea problemelor de civilizație antică în vatra carpato-danubiano-pontică.

Aureolat de timpuriu cu înalte titluri științifice (doctor docent și academician), profesorul Emil Condurachi și-a făcut o datorie de onoare din a ajuta la desăvârșirea pregătirii a numeroși dintre studenții săi sau absolvenți ai altor universități din țară și din străinătate: a fost, pînă la sfîrșitul vieții, conducător științific pentru doctoranzi cărora le-a împărtășit, cu franchețe și bucurie, experiența și cunoștințele sale profunde, ajutîndu-i la cristalizarea și — ulterior — publicarea multora dintre aceste studii.

Cea de-a treia coordonată a activității academicianului Emil Condurachi, demnă de relevat, este aceea care definește activitatea sa publică, cetățenească, statutul său de persoană oficială. Emil Condurachi a fost timp de foarte mulți ani director al Institutului de Arheologie din București, instituție depinzînd, în vremea mandatului său, de Academia R.S.R., precum și — în ultimii cca 20 de ani — secretar general al Asociației de Studii Sud-Est Europene, instituție de talie internațională avînd sediul la București. În prima calitate, profesorul Emil Condurachi, a căutat, în permanență să faciliteze legăturile de colaborare între instituția pe care o conducea și instituțele de cercetare și muzeele din celelalte centre universitare sau orașele mari din provincie. Un aspect important al acestei colaborări îl reprezintă participarea în colectiv la cercetări de teren sau de bibliotecă a specialiștilor

de pe cuprinsul întregii țări, un loc aparte ocupîndu-l în această sferă de preocupări, Dobrogea. Rodul acestei inițiative îl reprezintă și organizarea de sesiuni științifice, la care erau evidențiate cu prisosință rezultatele acestor cercetări benefice pentru arheologie — în particular — și istoriografia românească — în general — și la care a fost prezent mereu, în fruntea foștilor săi studenți, la Constanța și Tulcea sau în alte părți.

Cea de-a doua funcție asumată pe o lungă perioadă de timp, de academicianul Emil Condurachi, conform unui consens internațional democratic exprimat de țările care fac parte din această instituție, exprimă prin ea însăși autoritatea științifică și reputația de care s-a bucurat pînă la sfîrșitul vieții sale.

Personalitate bine cunoscută peste hotare, membru a numeroase organisme științifice guvernamentale sau neguvernamentale, de ținută europeană sau mondială (în primul rînd cele dirijate de UNESCO, Consiliul Mondial al Muzeelor etc.), posesor a numeroase premii, titluri și distincții, academicianul Emil Condurachi a militat cu feroare pentru legături de colaborare științifică între țara noastră și celelalte națiuni din lume, pentru schimburi de publicații și specialiști, pentru cunoașterea mai bună și adîncirea relațiilor de prietenie între aceștia, pentru înscriserea permanentă a istoriografiei românești în circuitul mondial al valorilor.

Rafinamentul intelectual și noblețea sufletească arătate cu mărinimie prețutîndeni, bunăvoința și generozitatea sa proverbială, altfel zis valorile pene ale sufletului românesc, l-au impus conștiinței tuturor celor care l-au cunoscut și apreciat de-a lungul întregii sale vieți.

Prim dispariția sa, istoriografia, știința românească înregistrează o pierdere ce nu va putea fi nicicînd înlocuită.

Sit tibi terra levis, pater!